

Đoàn 42

SƠ TẬP VIỆN HUẾ

TẬP VIỆN HUẾ

▼ Nhập Tập Viện Huế ngày 22/08/1929

▼ Nhận Áo Dòng ngày Thứ Ba 18/03/1930 (Hu 26)

ANNEE 1930			
25ème Prise d'habit : 18 Mars 1930			
+* (1937)	Ambroise Khanh -Minh	1912 <i>décédé à Mai Hôn 1.10.92</i>	Phú Pierre
+* (1940)	Léonard-Lựu	1912 - <i>décédé à mai Hôn 24/5/89</i>	Trung Martin
* (1937)	Salvator-Thịnh	1912 <i>maison léonardée nuit 24/5</i>	Ngợi Jean-Baptiste
* (1937)	Théophane-Trọng	1912 <i>Exodus 4/75 US</i>	Kế Thomas
(1937)	Raphael-Triệu	sorti	Khiêm Pierre
+ (1937)	Stanislas-Thịnh	mort à Huế	Tâm Thomas François-Xavier
	Anaclet-Minh	sorti	Thành Laurent
	Séraphin-Thịnh	sorti	Mỹ Pierre

Số thứ tự	Số DB	Tên Dòng	Tên Thánh - Họ và Tên	Ngày Sinh	Ngày Qua Đời
01. (236)	J12170	Sh. Théophane-Trọng	Thomas Nguyễn Văn Kế	17/12/1912	02/11/2003
02. (237)		Sh. Raphaël-Triệu	Pierre Khiêm	09/05/1909	(†RIP)
03. (238)		Sh. Séraphin-Thịnh	Pierre Mỹ	19/03/1911	(†RIP)
04. (239)	J12144	Sh. Salvator-Thịnh	Jean-Bap. Nguyễn Văn Ngợi	12/12/1912	31/07/2010
05. (240)	J11135	Sh. Ambroise-Minh	Pierre Huỳnh Phú	20/03/1911	01/10/1992
06. (241)		Sh. Stanislas-Thịnh	François-Xavier Tâm	26/11/1911	xx/xx/1939
07. (242)		Sh. Anaclet-Minh	Laurent Thành	09/02/1913	(†RIP)
08. (243)	J12142	Sh. Léonard-Lựu	Martin Lương Văn Trung	03/11/1912	25/05/1989

*** Đoàn 42 có 8 Tập sinh; 5 Sư huynh bền đỗ: Théophane Kế, Salvator Ngợi, Ambroise Phú, Stanislas Tâm, và Léonard Trung. Tỷ lệ bền đỗ: 62.50 %

▼ **Khấn Lần Đầu ngày 19/03/1931 tại Huế**

▼ **Nhập Học Viện Nam Định ngày 22/03/1931**

▼ **Khấn Trọn Đời**

Năm 1937: Các Frères Raphaël Khiêm, Stanislas Tâm khấn trọn đời.

Ngày 13/07/1937: Frère Ambroise Huỳnh Phú khấn trọn đời tại Nam Định.

Ngày 27/07/1937: Frère Théophane Nguyễn Văn Kế khấn trọn đời.

Ngày 05/09/1937: Frère Salvator Nguyễn Văn Ngợi khấn trọn đời tại Hà Nội.

Ngày 23/08/1940: Frère Léonard Lương Văn Trung khấn trọn đời.

**1) Frère THÉOPHANE-TRỌNG Nguyễn Văn Kế
(17/12/1912 – 02/11/2003)**

Anh Thomas Nguyễn Văn Kế sinh ngày 17/12/1912 tại Phú Lương, Lương Tràng. Con ông Pierre Thế và bà Anne Ngân.

Vào Sơ Tập Viện Huế ngày 03/08/1927. Vào Tập Viện Huế ngày 22/08/1929 và nhận Áo Dòng ngày 18/03/1930 (đoàn 42) với tên Dòng là Frère THÉOPHANE-TRỌNG. Số Danh bộ là J12170. Khấn lần đầu ngày 19/03/1931 tại Huế và nhập Học Viện Nam Định ngày 22/03/1931. Khấn trọn đời ngày 27/07/1937.

Frère THEOPHANE Nguyễn Văn Kế qua đời ngày 02/11/2003 tại San Jose, hưởng thọ 91 tuổi với 73 năm trong Dòng. An táng tại nghĩa trang Napa, Mỹ.

Hai Tuần Cuối Đời **của Huynh Théophane Nguyễn Văn Kế**

Chúa Nhật 19/10/2005

4giờ30 chiều - Tôi đi Home Depot tại Milpitas đặt mua microwave và lò nướng vừa về đến nhà thì gặp Huynh Bertrand Đức sắp bước lên xe về lại Saint Mary's College. Tôi réo to: “Ồ ồ! Lâu ngày không gặp! ‘Vous’ mạnh khỏe không?” Huynh Bertrand “xổ nho” một hồi, nghiêm nghị nói: “Vào nhà lẹ lên! Có một chuyện thật quan trọng!” Tôi thoáng ngạc nhiên vì thông thường Huynh Bertrand không lộ vẻ nghiêm trang như vậy. Vào nhà tôi thấy Huynh Cosmes Tuấn và “hoàng hậu” Sơ Ngà tỏ vẻ ưu tư lo lắng chuyện gì thật nghiêm trọng. Huynh Théophane Kế từ trong phòng gần đó đi nện bước ra. Tôi hỏi: “Ông Lão khỏe không?”

- Tao về đây để chết với tụi bây!

7giờ chiều - Ngồi vào bàn ăn tối, Huynh Kế nói: “Tao nhìn tụi bây ăn mà tao thèm quá! Đã hơn tháng nay, tao không ăn ngon miệng, mà cũng chẳng ăn gì được...” Huynh Kế bảo tôi gọi điện thoại cho anh Thạch, “con đỡ đầu” của Huynh tại Pleasanton. Không ai trả lời. Một người khác mà Huynh Kế muốn gọi là anh Toàn. Huynh nói với Toàn: “Frère rất bệnh và hiện đang ở Nhà La San Việt Nam, San Jose. Con hãy báo cho bạn bè biết và nếu muốn đến thăm Frère thì liên lạc số 408-926-4665.”

Thứ Hai 20/10

9giờ sáng - Vì Huynh Kế không chịu đi bệnh viện, tôi xin Sơ Ngà liên lạc mời bà bác sĩ Oanh đến tận giường khám bệnh xem Frère Kế bị chuyện gì không? Sau vài phút chăm chú khám bệnh, bác sĩ Oanh gặp riêng tôi nói nhỏ: “Cấp bách lắm! Hãy đưa ông lão đi bệnh viện! Có thể ông lão bị ung thư gan giai đoạn cuối cùng.”

Tôi gọi bà bác sĩ Hiền, một bác sĩ thật quảng đại và thường đi Việt Nam phát thuốc khám bệnh miễn phí cho người nghèo ở quê nhà. Xui xẻo thay bác sĩ Hiền đang bị bệnh flu cấp tính rất nặng nên không thể tiếp xúc với bất kỳ bệnh nhân nào khác được. Bác sĩ Hiền khuyên tôi “nên đưa thẳng Frère Kế đến phòng cấp cứu của bất kỳ bệnh viện nào”, và nhắc tôi đem theo thẻ an sinh xã hội, thẻ bảo hiểm sức khỏe.

Mãi đến 9giờ tối, sau khi tôi cố nài nỉ Huynh Kế để tôi đưa đi bệnh viện nếu không tôi sẽ gọi 911, Huynh Kế mới đồng ý đi bệnh viện. Nhưng khi tôi hỏi về các giấy tờ cần thiết thì Huynh Kế bảo tôi “sáng mai đưa tao về SMC lấy vì chỉ có tao biết các giấy tờ đó cất giữ ở đâu!”

Thứ Ba 21/10

7giờ30 sáng - Trong khi Huynh Kế lục tìm giấy tờ thì các Huynh Đệ La-Mỹ Martin, Augustus, Richard, Raphael bước vào phòng chào hỏi. Huynh Kế tỏ vẻ dửng dưng không nói tiếng nào. Huynh Trưởng cộng đoàn Donald bước vào nói chuyện với Huynh Kế. Sau đó Huynh Donald mời tôi vào uống cà phê trong phòng ăn của cộng đoàn. Huynh Donald tâm sự: “Tôi không bao giờ có ý tưởng buộc Frère Kế lên nhà hưu dưỡng ở Napa. Đó là cả một sự hiểu lầm...” Tôi trấn an: “Tôi thay thế Brother Théophane xin lỗi ‘you’. Có thể vì Brother Théophane bệnh nặng quá nên mất tự chủ chẳng? Tôi sẽ giải thích từ từ cho ông sau. Không sao đâu!”

9giờ sáng - Trên đường về San Jose, Huynh Kế cầm trình trọng giấy tờ trong tay nói: “Valéry! Xin đừng đưa ‘mọi’ đi bệnh viện! ‘Mọi’ chỉ muốn chết tại Nhà La San Việt Nam, giữa anh em tụi bây và cựu học sinh sinh viên...” Tôi thực sự lúng túng và cảm động khi nghe giọng nói trầm buồn nhưng tha thiết đó. Tôi cố trấn tĩnh và nói: “Ê, ông Lão! Ông Lão quên lời hứa của ông Lão rồi sao? Ông Lão đã chẳng nói: ‘Tao sẽ đưa đám chôn cất tụi bây, Valéry, Phong, Bertrand Đức... rồi mới chịu chết’ đó sao?”

- Tao đâu có quên?
- Vậy tại sao ông Lão đòi chết, chết trước thời hạn? hihiiii.
- Tao cũng muốn vậy nhưng Mẹ Maria không muốn...
- Làm sao ông Lão biết Mẹ Maria không muốn?
- Mẹ vừa nói với tao...
- Sai! Mẹ vừa bảo con “đem ông Lão đi bệnh viện, bảo ông Lão nghỉ ngơi, chữa lành bệnh, rồi vui sống thêm ít nhất 10 năm nữa!” hihihhi.
- Humhumhumhum!!! Có thể ‘vous’ nói đúng!

Huynh Kế mỉm cười, nhắm mắt ngồi yên lặng. Tôi không thể đoán được ông Lão đang nghĩ điều gì...

8giờ tối - Anh Toàn gọi điện thoại khoảng 12giờ trưa. Trước khi đưa điện thoại cho Huynh Kế, tôi dặn anh Toàn cố gắng thuyết phục Huynh Kế đi bệnh viện. Kết quả là Huynh Kế chịu đi bệnh viện. Anh Toàn và tôi đưa Huynh Kế đến bệnh viện Alexan Brothers, vào thẳng phòng cấp cứu. Thủ tục giấy tờ nhập viện thật ngắn gọn: Huynh Kế phải được “cấp cứu trong phòng intensive care”. Cô y tá trẻ tuổi lấy máu, đo nhịp tim, v.v... thoáng nhìn tôi rồi chăm chú nhìn Huynh Kế xem ra nhận biết nhau. Quả thật cô y tá đã ra trường SMC năm 1999, nhận biết khi tôi còn làm ACF manager và quen thân với cô Minh Lê là người đã làm việc với tôi trong nhiều năm qua tại ACF và tôi đề xướng thay thế tôi làm ACF Manager cho đến bây giờ. Cô còn nhắc lại rằng Huynh Kế đã dạy cô vài chữ tiếng Việt...

Kết luận cuộc khám nghiệm cho biết: “Huynh Kế phải ở lại bệnh viện ít nhất vài ngày. Có thể bị ung thư bao tử và ung thư gan.”

Thứ Tư 22/10

4giờ sáng - Huynh Kế được đưa vào phòng 521A. Anh Toàn và tôi ai về nhà nấy, và hẹn gặp nhau lại tại bệnh viện lúc 8 giờ sáng. Tôi đã thông báo cho Brothers Thomas Jones, phụ tỉnh San Francisco, Donald, Cosmes Tuấn, Phong và các Sư Ti&Muội La-Việt phòng số 512A với số điện thoại để ai muốn có thể đến thăm Huynh Kế. Lúc 8 giờ sáng, tôi đến phòng 512A thì đã có anh Toàn đến trước. Huynh Kế đang ngủ ngon lành...

Nhiều cựu học sinh sinh viên khắp nơi, nhất là nhóm cựu sinh viên Thụ Nhân, Đà Lạt thời Huynh Kế chịu trách nhiệm ký túc xá trong thập niên 70, hoặc gửi email hoặc best wish cards... hoặc đích thân đến thăm Huynh Kế tại phòng bệnh. Mọi chuyện bình thường cho đến khi các bác sĩ quyết định “chỉ còn cách đứt ống thông thức ăn giữa bao tử và ruột non vì một tumor lớn đã ngăn chặn đường thông này”. Huynh Kế không chịu mổ xẻ gì cả, thường nói với tôi: “An, để tao chết tự nhiên! Tao đã viết trong ‘Lời Trối’ rằng ‘Let me die naturally’. Tao không muốn mổ xẻ gì cả! Đem tao về Nhà La San Việt Nam!” Mặc cho lời khuyên năn nỉ của những sinh viên “cung” như anh Toàn, anh Bân từ Los Angeles... Huynh Kế nhất định không chịu mổ xẻ.

Huynh phụ tỉnh Thomas Jones đến thăm tại giường bệnh, cùng đọc kinh Kính Mừng với Huynh Kế, khuyên nên để bác sĩ trị liệu... “Không có gì ghê gớm lắm đâu!” Cuối cùng Huynh Kế gật đầu chịu để bác sĩ đứt ống thông thức ăn. Nhưng đã 2 lần đồng ý, và bác sĩ cho người đến đem về phòng mổ thì Huynh Kế... đổi ý, không chịu!

Chiều thứ Hai 27/10, Huynh Kế đồng ý tối nay để bác sĩ đứt ống thông...

Thứ Ba 28/10

8giờ sáng - Tôi đến với niềm hy vọng tràn trề là Huynh Kế đã được đứt ống thông đêm hôm qua. Vừa gặp Huynh Kế tôi chưa kịp chào mừng thì Huynh đã nói to: “An! Đem tao về Nhà!”

- OK! OK! ông Lão!
- Tao không muốn ở đây nữa!... Tại sao tụi bây cứ buộc tao phải uống thuốc trong khi cơ thể tao từ chối? Tao đã nói chuyện với thân thể tao và tao nghe thân thể tao nói chuyện...

- OK! OK!...

Bình thường khoảng giờ này y tá đem thuốc đến. Nhưng hôm nay không thấy gì trên bàn. Tôi bắt đầu lo âu. Chuyện gì đã xảy ra? Huỳnh Kế có vẻ mệt mỏi và giấy lát sau chìm đắm trong giấc ngủ. Cô y tá ghé nhìn vào phòng, tôi vội hỏi: “Hôm nay không có thuốc cho bệnh nhân sao?” Cô trả lời: “Không! Các bác sĩ tôi qua cho người đến đưa vào phòng mổ, nhưng ông ta từ chối; đã là lần thứ ba! Các bác sĩ ra lệnh hôm nay ông phải xuất viện và họ sẽ không chăm sóc bệnh nhân này nữa!” Tôi vội điện thoại Huỳnh phụ tỉnh Thomas Jones báo tin về quyết định của bác sĩ.

11 giờ sáng - Huỳnh phụ tỉnh đến. Cũng đúng lúc Huỳnh Kế tỉnh dậy. Cậu nói đầu tiên Huỳnh Kế nói khi thấy Huỳnh Thomas Jones: “Please bring me home! Why do people force me to take medicine? Please let me die naturally...” rồi lấy hai tay ôm đầu rên rĩ như muốn khóc, miệng vẫn lẩm bẩm: “Let me die naturally!... Bring me home...” Phút chốc sau Huỳnh Kế như ngủ yên. Huỳnh phụ tỉnh nói với tôi: “We must accept his strong will. We cannot force or do against his will... Let’s contact the doctors and/or nurses in charge.” Trong khi Huỳnh phụ tỉnh bàn chuyện với cô y tá trưởng, tôi bàn chuyện với ông Jerry, nhân viên công ty Odyssey chuyên việc chăm sóc bệnh nhân hấp hối tại gia.

12 trưa - Huỳnh phụ tỉnh, anh Toàn và tôi bàn luận với ông Jerry chi tiết việc chăm sóc bệnh nhân tại gia. Chúng tôi đồng ý nên đem Huỳnh Kế vào nursing home 2, 3 ngày để có giờ chuẩn bị “thuê mướn y tá/gia nhân chăm sóc suốt ngày đêm và nhất là để trang bị tiện nghi như giường và các vật dụng cần thiết cho bệnh nhân” tại Nhà La San. Ông Jerry bảo đảm cung cấp tất cả mọi thứ cần thiết.

4 giờ chiều - Huỳnh Kế được công ty Odyssey đưa về nursing home gần bệnh viện. Các Huỳnh Đệ và Sư Tử & Muội cùng cựu học sinh sinh viên... tiếp tục đến thăm viếng Huỳnh Kế tại nursing home. Anh Toàn và tôi cấp tốc tìm người “biết chuyện” sẵn sàng đến chăm sóc cho Huỳnh Kế tại Nhà La San, ngày và đêm. Mãi đến tối thứ năm 30/10, các Huỳnh Cosmes, Phong, tôi và anh Toàn phỏng vấn một người phụ nữ và quyết định mướn bà xem ra có thể giúp việc chăm sóc cho Huỳnh Kế. Tôi điện thư đến Huỳnh phụ tỉnh Thomas Jones tờ giao kèo mướn người chăm sóc bắt đầu ngày 2/11. Chúng tôi thoả thuận và quyết định sẽ đem Huỳnh Kế về Nhà La San vào ngày thứ bảy 1/11.

Thứ Sáu 31/10

7 giờ 45 sáng - Anh Toàn ghé thăm Huỳnh Kế trước khi đi làm việc. Anh gọi điện thoại cho tôi: “Frère ơi! Frère Kế có vẻ nguy lắm rồi...”

- Như thế nào?

- Frère Kế nhấn ngón tay trên nắp chai Ensure và khích động đẩy qua đẩy lại trên bàn. Em hỏi: ‘Frère làm gì vậy?’ Frère trả lời: ‘Tôi muốn khoá nước lại...’ và đôi mắt của Frère Kế trông kỳ lạ lắm, bàn tay kia thì nắm gông chặt lại trông thật căng thẳng...

- Được, Frère sẽ đến ngay.

- Dạ, cảm ơn Frère. Em nghĩ rằng chắc là hôm nay, càng sớm càng tốt, mình phải đem Frère Kế về nhà thôi!

- Như vậy thì anh Toàn liên lạc ngay với Odyssey bảo đem giường và vật dụng cần thiết đến Nhà La San nghe!

8 giờ sáng - Tôi chạy vào phòng thì thấy Huỳnh Kế đang ngồi trên xô di động. Huỳnh Kế vừa thấy tôi đã nói: “An, Đem tao về nhà!” Tôi trả lời: “Ông Lão yên tâm! Giường và vật dụng cần thiết sắp chở đến Nhà La San...”

- Tao không cần gì hết! Tao chỉ cần cái giường cũ như trước... Mau đem tao về!

Cô y tá vào phòng, đỡ Huỳnh Kế lên giường nằm. Cô y tá vừa ra khỏi phòng, Huỳnh Kế ngược mắt nhìn trên bàn, trợn ngược đôi mắt lên trong khi một ngón tay đè ấn trên nắp Ensure, miệng lẩm bẩm: “Qui! con qui!” Tôi giật mình ghé sát vào Huỳnh Kế, hỏi: “Ở đâu? Qui ở đâu?”

- Đây! Đây! Vừa nói Huỳnh Kế vừa ấn mạnh, cả hai tay co rúm run rẩy...

Tuy hơi run, nhưng tôi vẫn cố bình tĩnh cầm tượng thánh giá nơi xâu chuỗi Huynh Kế đeo trên cổ, dí dí tượng thánh giá đụng ngón tay của Huynh và nói: “Ồ phải rồi! Qui! Cút đi! Cút đi mau!” Tôi ngưng lại vài giây rồi nói: “Hắn bị đuổi đi rồi! Hết rồi! Qui chạy rồi!” Huynh Kế nhìn vào nắp Ensure, bốt căng thẳng hơn nhiều, rồi thì thầm: “Ừ! hắn đi rồi! Nhưng... coi chừng hắn trở lại!” - Đừng sợ! Chúng ta có hai cây thánh giá đây! Còn có Đức mẹ ở đây nữa! Không sợ! Tội nó không dám trở lại đâu!

Huynh Kế tỏ vẻ trầm tĩnh lại, mỉm cười... Ngay lúc đó tôi quyết định “phải đem Huynh Kế về nhà ngay lập tức, càng sớm càng tốt!”

9 giờ sáng - Odyssey gọi cô y tá đến, đưa Huynh Kế vào phòng tắm. Trong khi đó, tôi liên lạc với Jerry và chúng tôi đồng ý sẽ có xe cứu thương đem Huynh Kế về Nhà La San lúc 4 giờ chiều.

Tắm rửa xong, cô y tá đưa Huynh Kế về nằm. Huynh Kế lại nói: “An! Đưa tao về nhà!” Tôi nói chắc: “Ông Lão yên tâm, 4 giờ chiều nay con đưa ông Lão về!” Huynh Kế với tay nhìn vào đồng hồ, lầm nhảm: “... còn 6 tiếng nữa!” rồi lặng thinh không nói gì. Vài ngày trước, mỗi khi tôi ở một mình với Huynh, Huynh kể lại đủ chuyện, nói đủ thứ chuyện... Nhưng hôm nay không biết tại sao Huynh lại nhắm mắt, im lặng ra chiều như muốn ngủ. Nhưng bỗng nhiên, Huynh mở mắt ra, đăm đăm nhìn mặt bàn, ấn ngón tay thật mạnh trên nắp Ensure, run rẩy nói như la hét: “Qui! Con qui đến!” Tôi vội chụp lấy 2 tượng thánh giá và tượng Đức Mẹ dí vào bình Ensure, miệng nói lớn: “Cút mau! Cút đi và không được trở lại!” Huynh Kế ngược nhìn chai Ensure, trầm tư hơn, mỉm cười rồi nói: “Loại qui này hung tợn lắm! Nó độc hại lắm chứ không bơn đâu(65)!” Tôi đưa bức tượng Đức Mẹ cho Huynh Kế và nói: “Thầy phó(66) cầm bức tượng Mẹ Maria đi. Có Mẹ ở với mình, tên qui dữ không dám trở lại đâu!” Huynh Kế ôm bức tượng để trên ngực, nhắm mắt, và không bao lâu hình như Huynh Kế đã ngon giấc ngủ.

4 giờ chiều - “Hoàng hậu” Sơ Ngà và vài anh chị em cựu học sinh sinh viên có mặt tại nursing home từ 1 giờ trưa, tháp tùng xe cứu thương chở Huynh Kế về Nhà La San. Hai nhân viên khiêng Huynh Kế vào cửa nhà, tôi ghé tai nói nhỏ: “Ông Lão ơi! home sweet home!” Huynh Kế gật đầu mỉm cười thoả mãn, trả lời: “Phải! home sweet home!” Gương mặt ông Lão rạng rỡ hẳn lên, nhưng trong ánh mắt tôi thấy một điều gì như ông Lão đang hát thầm “Nunc Dimitus...”

7 giờ 30 tối - Tôi đang ở trong phòng thì nghe tiếng gọi: “Frère An, ông Lão gọi kìa!” Tôi chạy vào phòng. Huynh Kế dùng tay ra hiệu bảo tôi lại gần. Huynh nói: “Chuẩn bị!” Tôi hỏi: “Chuẩn bị điều gì?” Huynh nhìn tôi nhẹ nhàng: “Chuẩn bị... đi!” Các Huynh Đệ và Sư Ti&Muội đứng quanh đó ra dấu hỏi tôi “Ông Lão nói gì đó?” Tôi nói khá lớn: “Chuẩn bị hết rồi! Mọi chuyện đều sẵn sàng...” Huynh Kế kéo đầu tôi sát hơn, thì thầm: “Chưa! Còn áo dòng và rabbat trắng đâu?”

Huynh Phong và các Sơ giúp nhau treo áo dòng trên cửa ra vào đối diện với Huynh Kế, không quên móc rabbat trắng vào. Huynh Kế nhìn lên, thoả mãn trong nụ cười thật tươi, rồi kéo đầu tôi sát miệng thì thầm: “OK! Bye now!” Tôi hoăng hốt kêu to: “Không! Ông Lão! các Frères các Soeurs, học sinh sinh viên... đang ở đây... Không bao giờ xa cách nữa!” Nhưng Huynh Kế đã nhắm mắt, hai tay ôm đầu giây lát.

Tôi thấy đến lúc để ông Lão ngủ. Các Huynh Đệ và Sư Ti&Muội vẫn đứng đó. Tôi vừa quay lưng đi ra ngoài thì nghe tiếng gọi: “Frère An, ông Lão gọi kìa!” Tôi quay lại nhìn, Huynh Kế vẫy tôi lại gần, cầm lấy hai tay tôi, thì thầm: “Cám ơn!” Tôi cảm thấy giọt nước mắt nóng đang lăn trên má. Tôi nói: “Ông Lão đừng nghĩ gì nữa! Cố gắng ngủ cho khoẻ nghe!” Huynh Kế gật đầu nhắm mắt ra chiều muốn ngủ. Hơi thở đều đặn... Tôi ra khỏi phòng và anh chị em cựu học sinh sinh viên cũng từ từ ra về. Huynh Đệ và Sư Ti&Muội vẫn đứng quanh đó.

8 giờ 45 tối - “Hoàng hậu” Sơ Ngà lên phòng gọi tôi: “Frère An, ông Lão gọi Frère kìa!” Tôi chạy xuống đứng sát giường, Huynh Kế cầm tay tôi kéo sát tai tôi vào miệng nói: “Khi tôi chết, hãy dâng thân xác tôi cho Mẹ Maria cực thánh.” Tôi đưa tượng Đức Mẹ vào tay Huynh Kế, nói: “OK! Mẹ cực thánh của chúng ta đây!” Huynh Kế cầm lấy và nhắm mắt trong giây lát, rồi trả lại cho tôi, nói tiếp: “Hãy dâng thân xác tôi cho Chúa Giêsu!” Tôi gật đầu. Huynh Kế nói tiếp: “Hãy dâng thân xác

tôi cho Nhà Dòng!” Tôi chỉ áo dòng và rabbat treo nơi cửa rồi nói: “Tất cả Anh Em của ông Lão ở đây! Các Sơ cũng ở đây với ông Lão! Mọi người thương mến ông Lão...” Huynh Kế ngược nhìn các Sơ rồi thì thầm: “Hãy nói với các Soeurs tha thứ cho tôi mọi chuyện sai trái tôi đã làm cho các Soeurs!” Tôi cảm nước mắt như chực tuôn trào. Tôi nói: “OK! OK! Tất cả mọi người, các Frères các Sơ... thương mến ông Lão.” Huynh Kế nhắm mắt, thì thào: “Hết rồi!” rồi ra hiệu như muốn nói “để tôi yên!”

Tôi cảm nhận được Huynh Kế như bắt đầu đau đớn. Huynh ôm chặt đầu với hai tay như muốn che dấu sự đau. Cô y tá đã dặn tôi cho uống thuốc giảm đau (morphine) mỗi lần bệnh nhân tỏ ra đau đớn. Tôi làm như vậy. Chỉ vài giây sau khi nuốt thuốc vào, Huynh Kế ngược mắt lên nhìn chúng tôi, tươi tỉnh hẳn. Huynh Phong bắt đầu nói chuyện vui cười mà Huynh Kế thường kể đi kể lại vài ngày trước... Huynh Phong nhắc lại khiếu sinh ngữ của Huynh Kế: “tiếng Việt nè, tiếng Tây nè, tiếng Anh nè, tiếng Tây Bán Nhà nè, tiếng Hy Lạp nè...” Huynh Kế bỗng nói theo: “Tiếng Hebrew nữa!” Huynh Phong tiếp lời: “Oh yeah! tiếng Hebrew nè, tiếng của Chúa Giêsu và của mẹ Maria đó không phải bòn đầu!” Huynh Kế mỉm cười thoải mái, đôi mắt lim dim từ từ nhắm lại và như đã chìm đắm trong giấc ngủ ngon lành, ngáy đều đều...

Mọi người ra về. Tôi đi qua đi lại trong phòng living room suốt đêm, lâu lâu ghé vào phòng canh chừng giấc ngủ của Huynh Kế. Tôi chưa bao giờ canh thức chăm lo người hấp hối nên không có kinh nghiệm gì. Chỉ biết có khi Huynh Kế “như ngưng thở” một thời gian khá lâu vì không nghe tiếng ngáy đều đều; có khi tiếng ngáy thay đổi tone và volume - lúc thì rất to, lúc thì nhẹ nhàng... Chẳng biết đâu mà rờ! Tuy nhiên có điều tôi ngạc nhiên là liều thuốc cô y tá dặn, tôi theo rất kỹ lưỡng, và chỉ cần một liều đó, Huynh Kế coi như “ngủ” suốt đêm, không thấy triệu chứng nào là Huynh Kế thức giấc hay tỏ ra đau đớn. Quả morphine hiệu nghiệm thật!

Thứ Bảy 1/11 - Lễ Các Thánh

Sau kinh sáng, các Huynh Đệ đi lễ trọng: lễ các thánh nam nữ. Tôi nhận định nên ở nhà với Huynh Kế vì tôi phán đoán rằng “tình trạng hôn mê” của Huynh Kế kéo dài quá lâu - từ tối hôm qua đến sáng nay, không biết là triệu chứng bất thường không?

Bắt đầu từ 7 giờ sáng, anh chị em cựu học sinh sinh lần lượt tới/đi thăm viếng Huynh Kế, nhưng Huynh Kế vẫn còn trong tình trạng hôn mê. Tôi nóng lòng đợi cô y tá của Odyssey.

11 giờ sáng - Cô y tá tới. Tôi lo lắng trình bày tình trạng hôn mê quá lâu của bệnh nhân, cô y tá cho biết: “Thông thường, bệnh nhân uống morphine lần đầu tiên, có thể ngủ nguyên ngày, đôi khi 2, 3 ngày liên tục. Bình thường thôi!” Cô y tá đến cầm tay với ý định đo nhịp tim, nhưng Huynh Kế - tuy trong tình trạng hôn mê hoặc nửa tỉnh nửa mê - hất tay cô y tá ra và lẩm nhẩm vài chữ như “để tôi yên...” Cựu sinh viên vây quanh giường hỏi thăm, nhưng không thấy phản ứng. Huynh Bân, một cựu sinh viên có thể nói là “ruột” của Huynh Kế vừa lái xe từ Los Angeles lên, đến bên giường nói: “Con đây! Bân đây!...” Nhưng cũng không được đáp trả bởi một phản ứng nào. Cô y tá mời tất cả mọi người ra ngoài, như thể để Huynh Kế yên tĩnh một mình và bảo tôi “cho thêm nửa lượng thuốc”. Tuy ngạc nhiên vì Huynh Kế vẫn còn hôn mê, nhưng tôi cứ làm theo lời cô y tá chỉ dẫn.

Tôi lường phân nửa lượng thuốc, đến gần Huynh Kế cúi đầu nói nhỏ: “Ông Lão ơi, con đây! An đây! Con thấm ít nước cho môi ông Lão khỏi khô nghe!” Tôi thật ngạc nhiên thấy ông Lão gật đầu. Tôi mừng rỡ nói: “Tốt lắm! ông Lão mở miệng ra!” Tôi từ từ đổ nửa lượng thuốc. Chỉ vài giây sau Huynh Kế mở mắt, gương mặt tươi tỉnh và mỉm cười nữa! Cô y tá đến cầm tay đo nhịp tim, Huynh Kế để yên không có phản ứng nào... Tôi không hiểu nổi.

Cựu sinh viên chạy ủa vào phòng cười nói vui vẻ. Người đầu tiên lên tiếng là anh Bân. Huynh Kế nhìn anh Bân sung sướng thoải mái ra mặt. Tôi đưa bó hoa và đọc đoạn văn ngắn của anh Dacco, chủ tịch hội Sinh Viên Thụ Nhân vùng California, đã đến thăm nhưng không nói chuyện được. Huynh Kế chăm chú nghe đọc và tỏ ra rất xúc động; tôi thấy vài giọt nước mắt chảy ra trên má. Đây

là lần đầu tiên tôi thấy Huynh Kế khóc... vì xúc cảm. Các cựu sinh viên tiếp tục nói chuyện, tôi đi ra ngoài gặp cô y tá.

Cô y tá cho biết nhịp tim đập thật đều đặn, và hơi thở bình thường. Khi tôi hỏi: “Tình trạng như vậy có thể kéo dài bao lâu?” Cô y tá trả lời: “Tôi không thể nói được. Có thể một vài giờ, có thể vài ngày... nhưng chắc chắn không thể vài tuần.” Trước khi đi, cô y tá dặn: “Nhớ cho bệnh nhân uống thuốc mỗi khi ông tỏ ra khó chịu hoặc khó tính, phân nửa lượng hoặc 1/3 lượng trong vòng nửa tiếng đồng hồ, mỗi lần thấy bệnh nhân không bình thường như nổi giận, phản ứng xua đuổi thân nhân bạn bè... Nhớ rằng trong tiến trình đến sự chết, bệnh nhân muốn cô đơn cô độc mặc dù họ rất sợ cô đơn cô độc. Thường thường sau khi uống thuốc khoảng từ 5 đến 10 phút, bệnh nhân rơi vào cơn mê ngủ. Khi họ ngủ đừng bao giờ đánh thức họ dậy, cứ để họ yên.” Quả thật, các sinh viên đang nói chuyện vui cười, bỗng như im bất. Thì ra Huynh Kế đã rơi vào giấc ngủ say...

3 giờ chiều - Huynh phụ tinh Thomas Jones đến thăm Huynh Kế nhưng không nói chuyện được, mà còn bị xua đuổi... Tôi đợi khoảng nửa tiếng sau, cho Huynh Kế 1/3 lượng thuốc và... như phép lạ! Chỉ vài giây sau, Huynh Kế tiếp chuyện với Huynh phụ tinh vui vẻ, tuy không được lâu. Huynh phụ tinh ở lại nói chuyện với cựu sinh viên và bạn bè đến 7 giờ chiều mới ra về.

10 giờ 30 tối - Cô Tiêu Sa, một thi sĩ mà cũng là sinh viên “ruột” của Huynh Kế vừa đến từ Dallas. Tiêu Sa quỳ bên giường, cầm lấy tay người thầy quý trọng, hôn má, thì thầm kể lể: “Frère ơi, con Tiêu Sa đây... Mới tháng rồi con đến thăm Frère tại SMC và Frère đã dẫn con đi dạo quanh khu vực... Con vừa được tin và bay ngay lên thăm Frère đây!... Con cầu mong Frère mạnh khỏe... Con thương quý Frère lắm!... Con muốn chăm sóc Frère...” Hình như Huynh Kế “nghe và nhận” được tiếng nói yêu thương đầy tình cảm của Tiêu Sa. Mặc dù không nhúc nhích, vẫn nằm bất động, nhưng tôi nhận thấy - lần thứ hai - những giọt nước mắt rỉ ra trên khoé mắt của Huynh Kế.

Đã hơi trễ, tôi mời anh chị em cựu sinh viên ra về và để Huynh Kế yên tĩnh một mình. Có vài người, trong đó Tiêu Sa tình nguyện đầu tiên, xin ở lại để chăm sóc, nhưng tôi không đồng ý, bảo “Cô đi từ Dallas đến, cả ngày vất vả chắc mệt lắm rồi, nên về nhà nghỉ ngơi. Sáng sớm mai trở lại... tốt hơn!” Cô rơm rớm nước mắt cùng mọi người ra về.

Chúa Nhật 2/11

6 giờ sáng - Cũng như tối hôm qua, tôi thức suốt đêm theo dõi sự biến chuyển tình trạng sức khỏe của Huynh Kế. Khoảng 3,4 giờ sáng tôi nghe tiếng đồng hồ reo báo thức. Tôi ngạc nhiên vì trong phòng bệnh nhân đâu có đồng hồ. Thì ra Huynh Phong bước từ dưới phòng ngủ đi lên, nhìn tôi cười nói: “‘Vous’ thức cả đêm hôm qua rồi, ‘moi’ để đồng hồ báo thức để thế ‘vous’. Thôi ‘vous’ đi ngủ vài tiếng cho khỏe!” Tôi cảm ơn và lên phòng nghỉ ngủ. Tôi thức dậy lúc 5 giờ 45.

Mọi sự xem ra suông sẽ điều hoà cho đến 6 giờ sáng. Hơi thở hình như không liên tục, nhưng có vẻ dứt đoạn dài ngắn không bình thường. Tôi kiểm soát bình oxygen: mức bình thường 2.0 như cô y tá đã chỉ định. Thật ra khi y tá của Odyssey đem Huynh Kế về nhà, ông ta đã định chỉ số oxygen là 3.0, nhưng cô y tá đến đổi thành 2.0 và dặn tôi cứ giữ nguyên chỉ số 2.0, chỉ cần quan sát mức nước - nếu cần thì châm thêm nước. Tôi lưỡng lự không biết nên tăng chỉ số oxygene lên 2.5 hay cứ để nguyên 2.0 cho chắc ăn. Cuối cùng tôi để nguyên.

10 giờ 15 sáng - Cựu sinh viên và thân hữu tụ tập khá đông. Huynh Kế vẫn còn bất động. Tôi chưa thấy dấu hiệu nào cần thiết để cho uống morphine, mặc cho Tiêu Sa mong muốn Huynh Kế tỉnh dậy. Cô y tá đến và đề nghị cho 1/2 lượng morphine. Lần này cho uống thuốc hơi khó khăn. Tôi đánh thấm nước vào miếng giấy nhỏ làm ướt môi và thông qua một lỗ nhỏ đổ 1/2 lượng thuốc vào. Huynh Kế hơi tỉnh dậy, Tiêu Sa vui mừng kể lể tâm tình.

Trong khi anh chị em cựu học sinh và thân hữu vây quanh giường thăm hỏi Huynh Kế, chị Le-Man và tôi bàn chuyện với cô y tá về tình trạng thực sự của Huynh Kế. Tôi nhấn mạnh về việc “tình trạng như vậy còn có thể kéo dài bao lâu?” Cô y tá cũng chỉ lắc đầu nói: “Thực tình tôi không biết

được. Có thể vài phút nữa, mà cũng có thể một vài ngày...” Cô y tá bảo tôi gọi điện thoại ngay nếu có triệu chứng gì bất thường, rồi ra về.

Cô chưa ra khỏi nhà thì nghe tiếng nói lớn “Frère ngưng thở rồi!” Tôi vội gọi cô y tá trở lại. Sau vài phút khám nghiệm kỹ càng, cô y tá nói: “Ông đã qua đời!” Đúng 10 giờ 45 sáng ngày 2/11/2005. Huỳnh Théophane Kế hưởng thọ 92 tuổi.

Frère Valéry Nguyễn Văn An

[<http://www.lasan.org/hoiky-journal/hoiky2/phan-hai-8.htm>]

2) Frère SALVATOR-THỊNH Nguyễn Văn Ngợi (12/12/1912 – 31/07/2010)

Anh Jean-Baptiste Nguyễn Văn Ngợi sinh ngày 12/12/1912 tại Vạn Xuân, Huế. Con ông Joachim Nguyễn Văn Xuyên và bà Marthe Trần Thị Tấn.

Vào Sơ Tập Viện Huế ngày 12/08/1926. Vào Tập Viện Huế ngày 22/08/1929 và nhận Áo Dòng ngày 18/03/1930 (đoàn 42) với tên Dòng là Frère SALVATOR-THỊNH. Số danh bộ là J12144. Khấn lần đầu ngày 19/03/1931 tại Huế và nhập Học Viện Nam Định ngày 22/03/1931. Khấn trọn đời ngày 05/09/1937 tại Hà Nội.

Frère SALVATOR Ngợi (thứ 2 từ trái sang) tại Nhà Hưu Dưỡng La San Mai Thôn

Frère SALVATOR Nguyễn Văn Ngợi qua đời ngày 31/07/2010 tại Mai Thôn, hưởng thọ 98 tuổi với 80 năm trong Dòng. An táng tại nghĩa trang La San Mai Thôn.

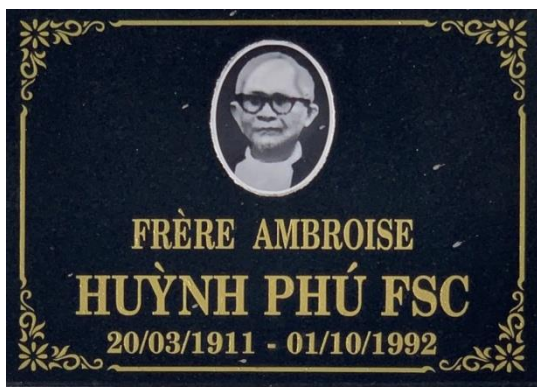

3) Frère AMBROISE-MINH Huỳnh Phú (20/03/1911 – 01/10/1992)

Anh Pierre Huỳnh Phú sinh ngày 20/03/1911 tại Gò Dài, Bình Định. Con ông Joachim Thích và bà Agnès Phan Thị Thích, con cháu thánh tử đạo Anrê Nguyễn Kim Thông, là bào đệ của Frère Émile Huỳnh Khôi, là ông-bác (bào huynh của ông ngoại) của Frère Simon Hoàng Thái.

Vào Sơ Tập Viện Huế ngày 23/07/1927. Vào Tập Viện Huế ngày 22/08/1929 và nhận Áo Dòng ngày 18/03/1930 (đoàn 42) với tên Dòng là Frère AMBROISE-MINH. Số Danh bộ là J11135. Khấn lần đầu ngày 19/03/1931 tại Huế và nhập Học Viện Nam Định ngày 22/03/1931. Khấn trọn đời ngày 13/07/1937 tại Nam Định.

Frère AMBROISE Huỳnh Phú qua đời ngày Thứ Năm 01/10/1992 tại Mai Thôn, hưởng thọ 81 tuổi với 62 năm trong Dòng. An táng tại nghĩa trang La San Mai Thôn.

Viết về các Frères

Một Frère khác, không ở Taberd mà ở Mai Thôn, nên học sinh ít người biết là Frère [Ambroise Minh](#). Frère là người phụ trách trại chăn nuôi của nhà dòng. Gia đình tôi cũng có trại chăn nuôi ở vùng đó nên hai trại thường hỗ trợ cho nhau. Frère Ambroise là người đưa cho gia đình tôi những cặp chim cú đầu tiên để nuôi thử và từ những cặp chim cú đó, gia đình tôi nhân giống và sau đó

“*khuấy nên hồ*” khi nuôi chim cút thành một phong trào. Frère Ambroise rất thương anh em tôi và thường đến ăn cơm với gia đình tôi. Tại Taberd, tôi thường gặp Frère ở nhà xe phía cổng Hai bà Trưng, Frère thường đi trên chiếc xe tải Renault, mỗi lần gặp Frère cười thật tươi với tôi. Tôi cảm thấy mình đặc biệt khi các bạn hay hỏi Frère đó là Frère nào vậy? bộ Frère biết mày hả?

Võ Long Hải - Houston (tháng 7 năm 2010)

[\[https://taberd.org/sang_tac/thay_co_88.html\]](https://taberd.org/sang_tac/thay_co_88.html)

Huynh Ambroise Minh

Không ai có thể phủ nhận công trạng của Huynh Ambroise trong việc thành lập và gây dựng cơ sở Mai Thôn. Lắm lúc người ta gọi huynh Ambroise là “*tràng chủ Mai Thôn*”, quả không sai.

Sau biến cố 75, Huynh Ambroise chỉ xin nhà dòng một miếng đất nho nhỏ gần bờ sông, phía bên kia khu vực tu viện Nữ Lasan. Huynh xây một nhà vừa đủ cho gia đình người cháu của Huynh và Huynh cư trú chuỗi ngày cuối đời. Huynh hoàn toàn cắt đứt mọi liên lạc với người ngoài, ngay cả với các Huynh Đệ mà trong bao năm qua Huynh Ambroise niềm nở tiếp xúc và chăm lo cho từng bữa ăn giường ngủ.

Những Huynh cao niên, cùng đoàn hay ít ra cùng lứa tuổi như Huynh Richard Cho (sinh năm 1905), Huynh Ignace Trương (sinh năm 1904)... mới có dịp hàn huyên tâm sự với Huynh Ambroise.

Vào khoảng năm 1981, tôi và Huynh Điệp (biệt hiệu thánh Gióp) có dịp bắt ống nước từ ngoài đường cái vào tận nhà cho Huynh Ambroise [*Từ lúc xây dựng các toà nhà Mai Thôn, hệ thống nước uống, nước tắm rửa... đều tự túc và cung ứng đầy đủ bởi một hệ thống bơm nước khá mạnh, lầu chứa nước to lớn trên sân thượng, và giếng nước trong lành ngay sau nhà bếp. Bấy giờ chưa có ống dẫn nước của công ty điện&nước vào sâu trong khu vực Mai Thôn*], lúc đó đã được 70 tuổi (Huynh Ambroise sinh năm 1911). Thấy hai anh em tôi mặc “*như là người ăn mày*”, khệ nệ khuân vác ống nước và mỏ-lét lớn... Huynh Ambroise tươi cười nói:

- Hai ‘vous’ học nghề làm ống nước trong tù cải tạo đó à?

Tôi vui vẻ vừa cười vừa đáp:

- Dạ trong tù cải tạo thì con học được “*điều thuốc lao nâng cao sĩ diện... thơm mồm bỏ phổi diệt trùng lao...*” Chứ nghề làm ống nước thì con và Huynh Hồng đã làm từ lâu ở Đệ Tử Viện Thủ Đức!

Huynh Ambroise đưa cho tôi một gói Samit, rồi cười nói:

- Không phải là “*nói ít hiểu nhiều*” đâu nghe! Thấy hai ‘vous’ còn trẻ mà phải bị vất vả, lam lũ như vậy, ‘moi’ thấy đau lòng lắm!

Huynh Ambroise bản tính hiền hoà, rất thương người nhất là các Huynh Đệ trẻ, và các nhân viên cùng người lồi xóm trong khu vực Mai Thôn.

Dịp Tết Mậu Thân (1968) bộ đội bất ngờ tổng tấn công hơn 40 thành phố và thị trấn trên toàn miền Nam. Bán đảo Thanh Đa được chính quyền Cộng Hòa tuyên bố là vùng oanh kích tự do. Thế là hàng trăm dân chúng đã đến nương nhờ trại Mai Thôn hầu kiếm được chỗ an toàn cho tánh mạng.

Huynh Ambroise phải trở tài tháo vát để nuôi dưỡng miễn phí tất cả những người này trong vòng hơn một tháng trời! Chính nhờ những thái độ thân thiện bất vụ lợi này mà vào năm 1975, khi chính quyền Cách Mạng đến, Mai Thôn tương đối được bình an.

Vào ngày 1 tháng 10 năm 1992, trong dịp an táng Huynh Ambroise, chính quyền địa phương đã tuyên dương công trạng về nghĩa cử 1968 này của Huynh, và cử người đến phúng viếng...

Frère Valéry Nguyễn Văn An

[\[http://lasan.org/hoiky-journal/hoiky1/hoiky1-menu.htm\]](http://lasan.org/hoiky-journal/hoiky1/hoiky1-menu.htm)

4) Frère STANISLAS-THỊNH ... Tâm (26/11/1911 – 1939)

Anh François-Xavier ... Tâm sinh ngày 26/11/1911 tại Hà Nội. Con ông Joseph Chính và bà Anne Hai.

Vào Sơ Tập Viện Huế ngày 03/08/1927. Vào Tập Viện Huế ngày 22/08/1929 và nhận Áo Dòng ngày 18/03/1930 (đoàn 42) với tên Dòng là Frère STANISLAS-THỊNH. Khấn lần đầu ngày 19/03/1931 tại Huế và nhập Học Viện Nam Định ngày 22/03/1931. Khấn trọn đời năm 1937.

Frère STANISLAS ... Tâm qua đời tại Huế năm 1939 khi chỉ mới 28 tuổi với chỉ 9 năm trong Dòng. An táng tại nghĩa trang Huế, mộ số 20.

5) Frère LÉONARD-LỰU Lương Văn Trung (03/11/1912 – 25/05/1989)

Anh Martin Lương Văn Trung sinh ngày 03/04/1912 tại Nhị Bình, Gia Định. Con ông Joseph Thăm và bà Madeleine Hòa, là bào đệ của Frère Robert Lương Văn Ròng.

Vào Sơ Tập Viện Huế ngày 06/08/1926. Vào Tập Viện Huế ngày 22/08/1929 và nhận Áo Dòng ngày 18/03/1930 (đoàn 42) với tên Dòng là Frère LÉONARD-LỰU. Số Danh bộ là J12142. Khấn lần đầu ngày 19/03/1931 tại Huế và nhập Học Viện Nam Định ngày 22/03/1931. Khấn trọn đời ngày 23/08/1940.

Frère LÉONARD Lương Văn Trung qua đời trong biến cố Mai Thôn khuya 24/05, rạng sáng 25/05/1989, hưởng thọ 77 tuổi với 59 năm trong Dòng. An táng tại nghĩa trang La San Mai Thôn.

Ngày xưa ba cũng có một người thầy...

Rời ghế nhà trường thắm thoát cũng ba mươi năm hơn, thời áo trắng tinh khôi, trang vở học trò, dòng chữ nét bút đã xa đi trong tôi một thuở nào lâu lắm rồi! Và... những chuỗi ngày tắt bật cơm áo gạo tiền, lo toan cuộc sống đã kéo tôi qua đi thời trai trẻ. Cứ gần đến ngày 20/11 mỗi năm, các con tôi lại háo hức nhận nhip nào quà nào thiệp cho Ngày Lễ Hiến Chương Các Nhà Giáo.

Cứ thế các con lại đánh thức trong tôi thời học trò xa xăm, mái trường thân thương cùng Thầy cô kính mến của mình. Thời gian cứ trôi trong lặng lẽ, cuộc sống vẫn xôn xao đời thường, ở một góc nhỏ nơi tâm hồn tôi lúc nào cũng không nguôi nhớ về kỷ niệm thời nội trú xa xưa...nơi đó một thời gần bó tuổi niên thiếu mà ký ức còn mãi in đậm về Người, một người Thầy kính yêu mà tôi gọi bằng Frère; đó là Frère Léonard của một trường dòng Lasan đạo Thiên Chúa.

Ngày đó tôi nhớ vào một buổi sáng, ông nội dắt tôi vào ngôi trường to lớn. Ngoài trời lất phất những hạt mưa tháng tám giăng đầy cả sân trường, những cây còng rũ lá nhỏ những giọt nước trời lạnh lẽo, khiến cho thằng học trò nhỏ lần đầu tiên xa nhà đi học như tôi không khỏi bở ngỡ xao lòng! Bước vào trường, hình ảnh đầu tiên đập vào mắt tôi là bức tượng trắng xóa hướng nhìn ra cổng: một người Thầy trong áo tu dài nhìn xuống cậu học sinh (nhỏ như tôi) tay cầm quyển sách giở ra ngược nhìn lên: chút gì đó nghiêm trang, ân cần, gần gũi và lạ lẫm với tuổi thơ của tôi. Thế là tôi bước vào cuộc sống mới, học sinh nội trú của một trường dòng Lasan.

Một ngôi trường rộng lớn xây từ thế kỷ 19 đáng đáp kiến trúc cổ của Pháp, những cây còng to lớn phủ rộng cả sân, có tới ba sân bóng rổ, dãy hành lang dài hun hút ... mình thật quá nhỏ bé và chút gì đó háo hức tò mò.

Thầy giáo của trường là người thuộc dòng tu đạo Công Giáo hiến thân cho giáo dục thế hệ trẻ. Chúng tôi gọi là Frère (thay cho từ Thầy), khoác trên người một áo dài đen rộng thùng phủ tới chân và hai mảng trắng ở cổ phía trên ngực. Một màu đen lạnh lùng như quan tòa khắc khe cộng với gương mặt nghiêm nghị, làm pha chút rụt rè lẩn kính trọng nơi tôi. Khi Frère đến tiếp nhận cậu “tân binh” cùng nụ cười thân mật cởi mở, cảm giác tôi lúc đó trở nên gần gũi và dạn dĩ hơn. “Đáng con cao để Frère tập bóng rổ cho con” Frère nói nhẹ nhàng làm vỡ òa niềm vui trong tôi (vì tôi rất thích và có năng khiếu bộ môn này).

Thắm thoát những năm tháng nội trú tiểu học, rồi trung học, rồi chuyển trường cũng thuộc dòng Lasan ở các tỉnh, tôi trải qua nhiều Frère dạy bảo. Các Frère đa phần tốt nghiệp hoặc tu nghiệp ở nước ngoài về nên ảnh hưởng ít nhiều nền giáo dục của tây học. Môi trường nội trú với giờ giấc chuẩn mực trong học tập sinh hoạt và vui chơi. Một Bề Trên (Fr.Maxime) chăm sóc nội trú: nghiêm khắc và lạnh lùng! Trong túi lúc nào cũng có sợi roi điện dành cho học sinh phạm luật. Ngoài việc học ra các Frère còn trách nhiệm cá tính đề qua đó khám phá thêm tính cách để định hướng, xử lý tình huống một công việc, cách làm cụ thể cho mỗi học sinh. Một thư viện phong phú đa dạng đầy đủ những đầu sách giáo dục tốt, những lần tổ chức từ thiện tham quan thăm trại mồ côi, người

già...đã dần dần hình thành trong chúng tôi một nhân cách sống đẹp. Câu danh ngôn: "HỌC CHỮ NGHĨA THÌ DỄ, HỌC ĐỂ THÀNH NGƯỜI THÌ KHÓ " của Sévigne (danh nhân Pháp) mà Frère thường làm đề tài giảng giải và cho học sinh viết thu hoạch.

Những nhu cầu về văn thể mỹ với cơ sở dụng cụ, vật chất đầy đủ chúng tôi được làm quen tất cả. Từ đó, các Frère tận tình theo dõi từng bước chân, bộc lộ những năng khiếu gì để đào tạo tới nơi tới chốn. Nhà trường thường xuyên tổ chức tạo thành một phong trào trong giới học sinh chúng tôi. Mỗi cuộc thi văn nghệ, thi đấu thể thao, bích báo, thi đua trong học tập... Sức lan tỏa rộng khắp toàn trường gây cho chúng tôi một sự thi đua trong hào hứng thích thú. Các Frère đã tạo động lực tinh thần, một bộ phóng kiến thức vững chãi, một tâm hồn khoáng đạt nhân hậu để là hành trang cho chúng tôi bước vào đời. Mỗi lần khoác trên áo đồng phục học sinh với huy hiệu của trường Lasan là chúng tôi hãnh diện và tự hào cũng như hô vang khẩu hiệu mỗi tuần làm lễ chào cờ: LASAN PHỤNG SỰ.

Vì là tu hành nên các Frère không có gia đình, thường chọn một học trò mình thích để gần gũi làm "con nuôi", để an ủi tuổi già ấm áp trong lòng. Tôi cũng may mắn lọt vào "mắt xanh" của Fr. Léonard, tuổi đã ngoài 60 nhưng tóc đã bạc trắng đáng người mập mạp gương mặt trắng hồng với gọng kính trắng trông Frère nhân hậu gần gũi làm sao. Cứ hễ chiều chiều hoặc sáng chúa nhật là tôi có khi cùng vài người bạn đến phòng Frère ra vườn hái những trái dưa gan tây chín quay sinh tố, câu cá bên ao sen, xem sách Pháp nhiều hình ảnh sắc màu hoặc mở cái máy nhạc cổ xưa cùng những chiếc đĩa hát nhạc Pháp thiếu nhi thật hay lạ. Frère còn dạy những bài hát thiếu nhi Pháp mà giờ tôi vẫn còn thuộc. Chúng tôi cũng giúp Frère chăm sóc hoa kiểng, vẽ nhiều hình ảnh cho Frère làm đạo cụ dạy môn Pháp văn, Frère còn chụp chúng tôi nhiều tấm hình, dạy chăm sóc hoa kiểng, các kỹ năng của một hướng đạo sinh... thật một kỷ ức ngọt ngào, một kỷ niệm thời niên thiếu trung học sẽ mãi in đậm nơi tôi đối với Frère.

Rồi thời cuộc biến đổi, trường Lasan không còn, các Frère một số ra đời trôi giạt các phương, học trò tứ tán tản lạc, chúng tôi như con chim non lạc lỏng, ngỡ ngàng giữa bầu trời không định hướng... Riêng tôi trở về miệt Miền Tây tiếp tục năm tháng phổ thông trung học của mình. Hết bậc phổ thông rồi ghé nhà trường tôi lên saigon buôn bán, bắt đầu sinh nhai.

Một thời gian dài, làm ăn chút ít khấm khá tôi trở lại trường Lasan ST-CT, thăm nơi chốn cũ tìm về kỷ niệm xưa. Cầu thang gỗ bên cạnh phòng ăn hoang vắng, sân bóng rổ vắng lặng tiếng reo hò cổ vũ, dãy hành lang với bậc thềm rêu xanh. Kìa căn phòng của Frère vẫn còn đó, giàn dưa gan tây dây leo phủ đầy lá to xanh chi chít lại giàn sắt khô khốc rỉ sét, những chậu hoa tươi tắn, những giống xương rồng đủ loại mà Frère chỉ cách tôi chăm sóc và sưu tầm ... giờ đâu rồi ?! những bậc thang vô hồn tôi khẽ bước lên như tiếng thời gian vọng về vang tiếng cười đùa chúng tôi, giọng nói đầm ấm của Frère. Căn phòng đó ai ở cửa đóng im lìm vắng lặng, ngoài vườn lơ thơ vài chiếc lá khô, như vắng vắng tiếng nhạc Pháp ngày ấy, như bóng Frère thoang thoảng đâu đây!!! ... cảnh đó người đâu ?! Thời gian vọng về dư âm đầy luyến tiếc, ngậm ngùi cô quạnh! Chiều vàng nhạt nắng đã vờn vãi khắp nơi, tôi rảo bước đi mà lòng nặng trĩu mỗi tâm tư về hình bóng Frère, người thầy của mình.

Không biết Frère giờ nơi đâu ?! lòng vẫn canh cánh mong được gặp lại. Một hôm tình cờ trên phố, một bóng dáng quen thuộc chạy chiếc xe đạp phía sau là một cần xé to đùng. Tôi vội vượt lên thì bất ngờ đó là Fr. Nguyễn Tân Kiệt! (dạy môn Triết học lớp đệ nhất và nhị). Tuy không dạy trực tiếp tôi, nhưng có vài lần Frère xuống lớp dự giờ. Thế là tôi mời Frère về nhà chơi. Thật cảm động cái cần xé đó, xe đạp đó là Frère đi bỏ bánh mì (!), kiếm thêm sau những giờ dạy kèm . Thật buồn và xót sao! Frère cũng dẫn tôi lại nơi ở lâu bốn Lasan Taberd để tâm sự vui buồn. Và qua Frère tôi được biết những Frère cao niên được tập trung về ở Lasan mai Thôn thuộc quận Bình Thạnh (sát bờ sông Saigon). Thật vui và hồ hởi! tôi cố gắng thu xếp tự nhủ ngày gần đây bắt gặp đến thăm Fr. Léonard, sẽ quỳ dưới chân Frère tạ lỗi, sẽ ôm Frère dang trào nỗi nhớ thương gần 15 năm. Sẽ cung phụng tìm về tuổi già cho Frère những niềm vui, sự chăm sóc triu mến ân cần, sẽ tìm cho mình những tấm hình kỷ niệm ngày xưa Frère chụp rất nhiều và còn giữ.

Một buổi sáng, trên tay tờ báo với dòng tin: “ Nguyên dãy nhà một tầng trong đêm khuya 2 giờ sáng đã sạt lở đổ sụp xuống bờ sông làm biến mất cả một cảnh quan ven bờ sông thuộc dãy nhà dòng tu Lasan Mai Thôn. Mang theo 5 vị cao niên thuộc dòng tu viện, đã tử vong 4 và 1 thoát chết boi vào bờ“, giật bắn người, không dám đọc tiếp... Nhưng rồi cái tên tôi hằng mong một ngày tìm đến đã nằm trong danh sách tử vong: LÉONARD LƯƠNG VĂN TRUNG. Tôi đã bật khóc, khóc cho hoàn cảnh mất mát thương tâm, khóc cho sự chia lìa tình Thầy trò chưa kịp trùng phùng, như con mất cha, chưa đền đáp một nghĩa tình thâm sâu mà mình mang nặng.

Vào một ngày tôi đến Lasan Mai Thôn, sau khi thăm các Frère già và hỏi thăm đường ra nghĩa trang Lasan gần đó. Nằm sát bờ sông, cây thánh giá khắc tên hình đứng chờ vợ cùng phần mộ... tôi đã tìm thấy mộ Fr. Léonard và vài Frère khác mà tôi biết. Thật hiu quạnh cho một buổi chiều, phút ngậm ngùi tiếc thương. Những bó hoa tươi cho Fr. Léonard, Fr. Maxime, Fr. Samuel và Fr. Marcel. Con biết giờ đây không còn phút giây nào gặp được Frère nữa, tình cha nghĩa thầy con mang nặng. Frère đi rồi, trên dương trần con biết đền đáp gởi cho ai ???! Kỷ niệm ngày xưa bên Frère con luôn nhớ, những dạy dỗ ân cần như người Cha con càng không thể quên. Nhưng con hối hận, quá muộn đến nắm lấy tay Frère trong tuổi già cô quạnh thiếu bóng học trò, chút gì đó ấm lòng Frère lúc xế chiều hoàng hôn. Giờ đây quỳ bên mộ Frère, có hối tiếc cũng đã muộn màng. Con hối hận, con đáng trách, con có lỗi với hương hồn của Frère.

Frère ơi! trong đêm ngồi gỏ đến dòng này, lòng con đã nghẹn lắm rồi! cố kìm lòng để khỏi trào nước mắt, cố mím môi để khỏi bật thành tiếng trong đêm khuya. Nhưng ...một trời thương tiếc, một nỗi nhớ nhung con bật khóc trong xót xa ân hận. Con cũng biết Frère thương con lắm! Frère xuôi âm một tuổi thơ bất hạnh con nhiều lắm! Frère cũng mong cũng chờ đợi có ngày gặp lại con! Vậy mà... con nỡ sao vô tình, không vội kịp đến bên Frère. Và ... Frère cũng đã mang theo nhiều tấm hình của con, từng để đầu giường, bên bàn làm việc của Frère xuống dòng sông lạnh giá về cõi vĩnh hằng ...

Frère ơi! với dòng này xin thay nén hương, một bó hoa tươi kính dâng lên Người. Và con tin rằng trên Thiên Đàng Frère đứng nhìn với nụ cười đôn hậu bao dung ngày nào đón nhận tâm tình này với lòng thành kính của con. Frère ơi! Con mơ được trong giấc ngủ là một cậu học sinh ngoan ngày nào của Frère, quán quýt bên Frère những buổi chiều bên vườn hoa kiểng đầy bướm lượn, giàn dưa gan tây cùng Frère tìm trái chín mọng, ly sinh tố ngọt thơm, tiếng nhạc bên máy hát cổ xưa và lời nồng ấm của Frère... Và con mãi mơ...

Nửa đời người đã bước qua, mỗi năm tôi vẫn đến nghĩa trang Lasan với những bó hoa tươi. Nguyện cầu trên Thiên Đàng Frère thanh thản an lạc và bình yên nơi tâm hồn. Mùa Hiến Chương Nhà Giáo năm nay lại về, con tôi lại hối thúc đi Nhà sách nào thiệp nào quà cho Thầy cô giáo. Nhà sách tập nập học sinh linh kính với quà thiệp. Giây phút chạnh lòng nhớ đến Frère!

Giờ đây tôi sẽ nói với con mình:”**Ngày xưa, ba cũng có một người Thầy...** nhân hậu kính mến lắm! thương yêu dạy dỗ và mang đến cho ba bao điều tốt đẹp. Nhưng ba chưa một lần đền đáp!? Để giờ đây ba xót xa mang nặng nỗi luyến tiếc khôn nguôi. Con ơi! Quà thiệp cũng chưa đủ. Con hãy ghé thăm thầy cô mỗi khi có dịp, thăm sức khỏe thầy cô khi hữu sự nha con!”.

Tiếc thương về Frère Léonard.

Học trò Nguyễn Đạt Luân

<<http://www.taberd75.com/linh%20tinh/NgayXua.htm>>

[<http://lasanvietnam.blogspot.com/2013/06/ngay-xua-ba-cung-co-mot-nguoi-thay.html>]